УДК 339.72

Муравйова Ірина Анатоліївна
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративного, фінансового та банківського права
Міжрегіональна Академія управління персоналом
Muraviova Iryna
PhD of Law, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Administrative, Financial and Banking Law
Interregional Academy of Personnel Management
ORCID: 0000-0001-8206-2640

Почерніна Наталія Вікторівна
кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки і бізнесу
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного
Pochernina Nataliia
Candidate of Economic Sciences
Associate Professor at the Department of Economics and Business
Dmytro Motornyi Tavria State Agrotechnological University
ORCID: 0000-0002-6109-6099

Шепель Олександра Сергіївна
доктор філософії з міжнародних економічних відносин,
асистент кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Shepel Oleksandra
PhD in International Economic Relations,
Assistant at the Department of World Economy and International Economic Relations
Educational and Scientific Institute of International Relations of
Taras Shevchenko National University of Kyiv
ORCID: 0009-0003-9200-9925

DOI: 10.25313/2520-2294-2025-4-10857

ГЛОБАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЙНІ ТРЕНДИ У МІЖНАРОДНІЙ ЕКОНОМІЦІ: МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ

GLOBAL INVESTMENT TRENDS IN THE INTERNATIONAL ECONOMY: OPPORTUNITIES AND CHALLENGES

Анотація. *Вступ. Динаміка глобальних інвестиційних потоків істотно впливає на світовий і регіональний економічний розвиток. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) можуть стати важливим драйвером економічного зростання, проте їхня ефективність залежить від численних чинників. Все це обумовлює актуальність дослідження впливу макроекономічних, політичних, безпекових та інших чинників на притік ПІІ до країни.*

Мета. Метою роботи є проведення аналізу комплексного впливу макроекономічних, геополітичних, фінансових, інфраструктурних, технологічних і соціальних чинників на ПІІ на глобальному рівні.

Матеріали і методи. Матеріалами, які використовувалися при проведенні дослідження, були праці українських та закордонних вчених, що дозволило окреслити теоретичну базу дослідження. Також було використано кількісні дані, зібрані *з офіційних джерел, для проведення регресійного аналізу впливу низки чинників на притік прямих іноземних інвестицій в світі та Україні. Для цього було використано статистичний, регресійний і порівняльний методи.*

Результати. Наведено ключові тенденції динаміки прямих іноземних інвестицій в світі та за регіонами. Було зауважено зміни в тенденціях стосовно анонсованих нових проєктів, міжнародних угод із фінансування проєктів, транскордонного злиття та поглинання. Відзначено, що попри певні перспективи зростання у 2025 році на фоні глобальної невизначеності залишаються невпевненість інвесторів і значні ризики рецесії. У результаті проведення регресійного аналізу було визначено детермінанти впливу на притік ПІІ на глобальному рівні. Серед найбільш впливових змінних були відтік ПІІ та торгівля товарами у відсотках від валового національного продукту (ВВП). Потенційний вплив на глобальному рівні можуть чинити ВВП на душу населення та рівень сприйняття корупції. Детермінантами впливу на притік ПІІ для України є ВВП на душу населення, торгівля товарами у відсотках від валового національного продукту, державні витрати на освіту та рівень сприйняття корупції. За результатами проведеного аналізу було сформовано рекомендації для підвищення інвестиційної привабливості України.

Перспективи. Отримані висновки можуть бути корисними в процесі визначення пріоритетних напрямів інвестиційної політики України. Майбутні дослідження можуть передбачати розширення вибірки досліджуваних показників для України, що дозволить поглибити висновки та запропонувати додаткові напрями підвищення інвестиційної привабливості країни.

Ключові слова: *прямі іноземні інвестиції, притік прямих іноземних інвестицій, валовий внутрішній продукт на душу населення, торгівля товарами, рівень сприйняття корупції, державні витрати на освіту.*

Summary. *Introduction. The dynamics of global investment flows have a significant impact on global and regional economic development. Foreign direct investment (FDI) can be a crucial factor in driving economic growth, but its effectiveness depends on several key factors. This explains the relevance of studying the impact of macroeconomic, political, security and other factors on the inflow of FDI to countries.*

Purpose. The purpose of this work is to analyze the complex impact of macroeconomic, geopolitical, financial, infrastructural, technological, and social factors on FDI at the global level.

Materials and methods. The materials of the work consisted of the works of Ukrainian and foreign scientists, which enabled us to outline the theoretical basis of the study. Additionally, quantitative data collected from official sources were used to conduct a regression analysis of the impact of several factors on the inflow of foreign direct investment worldwide and in Ukraine. The work used statistical, regression and comparative methods.

Results. The work presented key trends in the dynamics of foreign direct investment globally and by region. Changes in trends were noted regarding announced new projects, international project financing agreements, and cross-border mergers and acquisitions. It was noted that despite some growth prospects in 2025, investor uncertainty and significant downside risks remain against the backdrop of global uncertainty. Determinants of the impact on FDI inflows at the global level were identified through regression analysis. Among the most influential variables were FDI outflows and trade in goods as a % of gross national product. GDP per capita and the level of perception of corruption may have a potential impact at the global level. The determinants of the impact on FDI inflows for Ukraine include GDP per capita, trade in goods as a percentage of gross national product, public spending on education, and the level of perceived corruption. Based on the analysis results, recommendations were formulated to enhance the investment attractiveness of Ukraine.

Prospects. The conclusions obtained may help determine the priority areas of Ukraine's investment policy. Future research may involve expanding the sample of studied indicators for Ukraine, which will enable us to deepen our conclusions and suggest additional directions for enhancing the country's investment attractiveness.

Key words: *foreign direct investment, foreign direct investment inflows, gross domestic product per capita, trade in goods, level of corruption perception, public spending on education.*

Постановка проблеми. Динаміка глобальних інвестиційних потоків істотно впливає на світовий і регіональний економічний розвиток. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) можуть стати важливим драйвером економічного зростання, проте їхня ефективність залежить від низки чинників. Це обумовлює актуальність проведення дослідження, яке має на меті здійснити оцінку впливу макроекономічних, політичних, безпекових та інших чинників на притік ПІІ до країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Глобальні інвестиційні тренди є актуальною темою дослідження для українських та закордонних вчених. Так, В. Бєлін зауважив, що глобальні інвестиційні тренди в період після пандемії COVID-19 мали суттєвий вплив на фінансову стабільність України. У цьому контексті вченим визначено основні виклики: скорочення обсягу ПІІ та підвищення рівня глобальної невизначеності. Поряд із викликами визначено і нові можливості, які виникають у секторах зі значним потенціалом зростання, а також внаслідок змін у глобальних економічних пріоритетах. У нових умовах головним завданням України стає забезпечення сприятливого інвестиційного клімату, підвищення стійкості до зовнішніх ризиків, а також диверсифікація економічної бази [1].

Т. Герасименко визначає такі глобальні інвестиційні тенденції: 1) зниження загального транскордонного припливу ПІІ, що вказує на їхню чутливість до криз; 2) стійке зростання притоку ПІІ демонструють переважно країни, що розвиваються, та країни з перехідною економікою; 3) в розвинених країнах притік ПІІ зростає здебільшого за рахунок взаємних угод зі злиття та поглинання, що не чинить суттєвого впливу на економічне зростання. Ці тенденції формують нову якість процесів у міжнародному русі капіталів, сприяючи створенню нової моделі участі для перехідних економік [2].

Про суттєві зміни в інвестиційній сфері, зокрема, в поведінці інвесторів, що відбулися в результаті пандемії COVID-19, війни в Україні та загальної економічної нестабільності також наголосили Л. Петкова та ін. У відповідь на ці виклики інвестори прагнуть трансформувати свої бізнес-моделі, орієнтуючи їх на нові технологічні рішення та дієві антикризові інструменти. На погляд вчених, географічні пріоритети міжнародних корпорацій у сфері інвестицій не зазнали суттєвих змін, проте трансформацій зазнала галузева структура інвестицій, зокрема, зріс обсяг інвестицій у галузі промисловості, особливо в контексті реалізації інноваційних рішень [3].

Аналіз світових інвестиційних тенденцій, зокрема інвестиційні потоки в Україні, став предметом дослідження В. Алекнявічене та ін., які визначили ключові проблеми та виклики для національної економіки. Вчені встановили, що на відміну від низки інших країн, ПІІ в Україну не стали впливовим чинником економічного розвитку. Водночас, ПІІ можуть стати двигуном економічного зростання в післявоєнній економіці в рамках нової моделі, інтегрованої у світовий економічний простір, яка також враховуватиме і національні пріоритети [4].

Дж. Б. Нагент та Дж. Лу проаналізували вплив ініціативи Китаю «Один пояс, один шлях» (BRI) на потоки ПІІ. Ними зауважено, що інвестиції Китаю в країни BRI зросли, але вони переважно направлені в сектори з надлишковими потужностями та високим рівнем забруднення навколишнього середовища. Відповідно, дослідники наголошують на тому, що приймаючі країни мають бути більш стурбовані можливими негативними наслідками ПІІ, які не дозволять досягти взаємовигідного та сталого ефекту [5].

Наукова розвідка Н. Чіпалакатті та ін. розкриває роль чинників сталого розвитку в залученні ПІІ та забезпеченні прогресу на шляху до досягнення цілей сталого розвитку. Результати даного дослідження свідчать, що притік ПІІ супроводжується підвищенням ефективності управління. Також було встановлено, що значні притоки ПІІ пов'язані з вищим рівнем викидів вуглецю для ринків, що розвиваються [6].

У статті У. Дж. Бендей та ін. були розглянуті причинно-наслідкові зв'язки між ПІІ, відкритістю торгівлі та валовим внутрішнім продуктом (ВВП) у країнах БРІКС. У висновках стверджується, що ПІІ та відкритість торгівлі позитивно впливають на довгострокове економічне зростання [7].

Дослідження впливу фінансового розвитку, економічного зростання та ПІІ на посилення промислового зростання на прикладі деяких країн Африки було проведено в науковій розвідці М. Аппіа та ін. Отримані результати продемонстрували, що фінансовий розвиток та економічне зростання сприяють промисловому розвитку, а ПІІ вважаються несприятливими [8].

Проведений аналіз наукових публікацій продемонстрував, що ПІІ можуть як надавати нові можливості, так і створювати певні ризики, тому особливої важливості набуває виважена інвестиційна політика та регулювання з боку держави. Також слід відзначити, що у деяких дослідженнях проаналізовано вплив ПІІ на різні економічні аспекти, проте недостатньо вивчено чинники впливу на їх притік у країну. Представлена наукова розвідка доповнює існуючі наукові напрацювання у результаті побудови регресійної моделі впливу економічних, геополітичних, безпекових та інших чинників на притік ПІІ.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою є проведення аналізу комплексного впливу макроекономічних, геополітичних, фінансових, інфраструктурних, технологічних і соціальних чинників на ПІІ на глобальному рівні.

Виклад основного матеріалу. Глобальні потоки ПІІ у 2024 році досягли за оцінками 1,4 трильйона доларів США, тобто збільшилися на 11% порівняно з 2023 роком. Однак, без урахування фінансових потоків у країнах Європейського Союзу, вони скоротилися приблизно на 8% [9]. Анонсовані нові проєкти та міжнародні угоди з їх фінансування показали зниження як кількості, так і загальної вартості ПІІ. Фінансування проєктів було особливо слабким, оскільки склалися складні геополітичні умови, а поведінка інвесторів була стриманою через очікуване зниження процентних ставок. Транскордонні злиття та поглинання (M&A) зросли на 2%, що вказує на потенційну зміну тенденції до зниження, яка спостерігалася протягом останніх двох років (рис. 1). Як відзначає Global Investment Trends Monitor, перспективи глобальних прямих іноземних інвестицій у 2025 році передбачають помірне зростання завдяки покращенню умов фінансування й очікуваному зростанню активності M&A. Проте значні ризики зниження та невпевненість інвесторів залишаються [9].

Операції транснаціональних корпорацій у кондуїтних економіках продовжують впливати на потоки ПІІ в розвинених країнах. Без урахування кондуїтної економіки ПІІ в Європі впали на 45%. У Європейському Союзі потік знизився у 18 з 27 державчленів. Найбільші економіки та країни-реципієнти ПІІ зазнали нижчого припливу: Німеччина та Польща скоротилися на 60%, Італія — на 35%, а Іспанія та Франція — на 13% та 6% відповідно. Навпаки, ПІІ

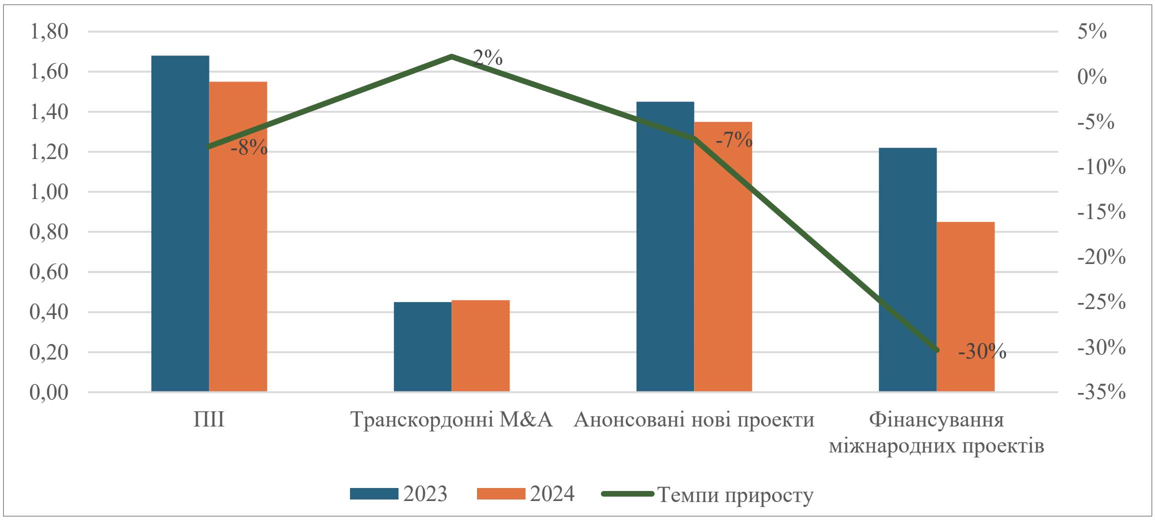

Рис. 1. Глобальні інвестиційні тренди, *2024 р. vs 2023 р. (трлн. дол. США)*

Джерело: побудовано авторами на основі даних [9]

зросли на 13% у Північній Америці, а у Сполучених Штатах вони зросли на 10%, головним чином через більш високу вартість M&A. Транскордонні злиття та поглинання, на які зазвичай припадає значна частка прямих іноземних інвестицій у розвинених країнах, зросли на 19% до 364 мільярдів доларів США в основному через 80% зростання продажів злиття та поглинань у Сполучених Штатах [9].

ПІІ в країнах, що розвиваються, впали на 2%, причому в Центральній і Західній Азії та Південній Америці. Однак, вони продемонстрували незначне зростання у країнах АСЕАН, а більш значне — в Африці, Південній Азії (Індія), Центральній Америці та Карибському басейні (рис. 2).

Регресійний аналіз впливу чинників (макроекономічних, геополітичних, інфраструктурних тощо) на притік ПІІ може надати глибше бачення сучасних тенденцій і дозволити сформувати висновки щодо детермінантів зростання або скорочення глобальних потоків інвестицій. Для проведення аналізу було сформовано вибірку показників, включно з розміром притоку та відтоку ПІІ до країн світу, а також показників, які потенційно чинять вплив на обсяг і рух інвестицій. Першочергово у вибірку було включено

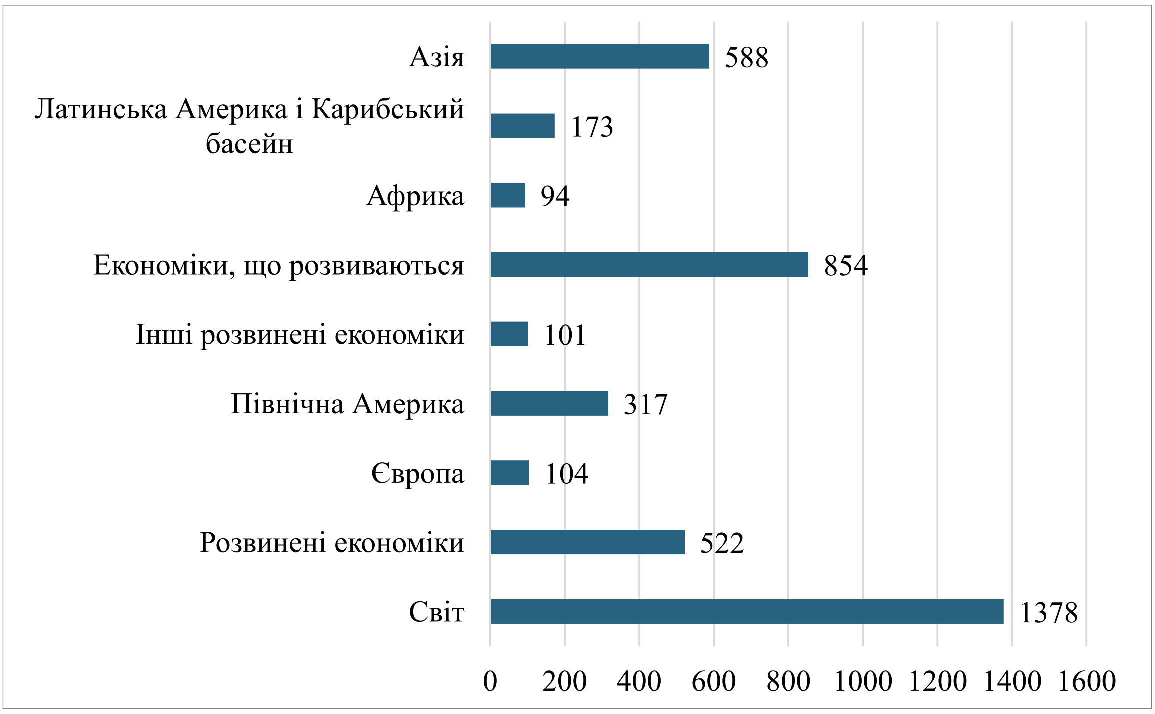

Рис. 2. Регіональні інвестиційні тренди (обсяг ПІІ), *2024 р. (млн. дол. США)*

Джерело: побудовано авторами на основі даних [9] усі країни світу, проте в остаточну вибірку увійшли 39 держав, адже перелік було скорочено через брак даних за показниками окремих країн. До вибірки увійшли Австралія, Австрія, Албанія, Алжир, Ангола, Бангладеш, Бенін, Буркіна Фасо, Вірменія, Гана, Гондурас, Грузія, Данія, Ізраїль, Індонезія, Ісландія, Іспанія, Казахстан, Камбоджа, Китай, Люксембург, Мадагаскар, Малайзія, Малі, Монголія, Нідерланди, Нікарагуа, Нова Зеландія, Норвегія, Парагвай, Південна Африка, Руанда, Сальвадор, Сербія, Таїланд, Уругвай, Філіппіни, Ямайка, Японія. До генеральної вибірки показників для дослідження було включено наступні індикатори (табл. 1).

Після проведення тестів на мультиколінеарність безпосередньо у вибірку показників для аналізу було включено такі показники: притік ПІІ, відтік ПІІ, ВВП на душу населення, внутрішній кредит приватному сектору, торгівля товарами (% від ВВП), державні витрати на освіту, інфляція та споживчі ціни, індекс загроз безпеці, політична стабільність, фінансова свобода, сприйняття корупції, індекс інновацій і LPI. Інші показники продемонстрували високі значення показника VIF, які вказують на сильну кореляцію між незалежними змінними, що може викривляти результати аналізу. Агреговані показники для регресійного аналізу формувалися на основі даних 39 країн за 2023 рік, використовуючи останні доступні значення. Такий підхід забезпечив актуальність аналізу та коректність порівняння між країнами.

Залежною змінною в регресійному аналізі виступав показник притоку ПІІ. Регресійна статистика засвідчила досить високу якість моделі: коефіцієнт

Таблиця 1

Генеральна вибірка показників для дослідження

Показник	**Сутність**
	Макроекономічні показники
ВВП на душу населення	Розраховується як відношення ВВП до загальної чисельності населення, характеризує загальний рівень його добробуту
Інфляція (споживчі ціни)	Рівень зростання цін на споживчі товари та послуги, який впливає на купівельну спроможність населення
Торгівля товарами (% від ВВП)	Розраховується як відношення експорту й імпорту товарів до ВВП і свідчить про рівень відкритості економіки
Державні витрати на освіту	Частка державного бюджету, спрямована на фінансування освіти
	Фінансові та інвестиційні чинники
Приплив ПІІ	Обсяг прямих іноземних інвестицій, що надходять у країну
Відтік ПІІ	Обсяг інвестицій, які виходять з країни
Внутрішній кредит приватному сектору	Характеризує доступність фінансування для підприємств
Розвиток фінансових ринків	Стосується рівня розвитку біржових і банківських інструментів
Фінансова свобода	Характеризує ступінь державного втручання у фінансовий сектор
	Геополітичні та інституційні чинники
Політична стабільність	Надає оцінку рівня політичної стабільності, що впливає на бізнес та інвестиції
Ефективність уряду	Характеризує здатність державних інституцій ефективно впроваджувати політику та надавати послуги
Політична корупція	Оцінка рівня корупції серед посадових осіб, що впливає на рівень прозорості
Індекс сприйняття корупції	Суб'єктивне оцінювання рівня корупції у державному секторі
Індекс загроз безпеці	Оцінює рівень ризиків, пов'язаних із військовими, терористичними та кримінальними загрозами
	Інфраструктурні чинники та конкурентні переваги
Оцінка інфраструктури	Характеризує якість транспортної, комунікаційної та енергетичної інфраструктури
Індекс ефективності логістики (Logistics Performance Index — LPI)	Оцінює якість логістичних послуг, ефективність митного контролю, інфраструктуру та можливості міжнародної торгівлі
Індекс конкурентоспроможності	Описує здатність країни залучати бізнес та інвестиції завдяки своїм конкурентним перевагам
	Інноваційні та соціальні чинники
Індекс інновацій	Показує рівень розвитку технологій, досліджень і стартапів
Людський розвиток	Показник рівня освіти, доходів і тривалості життя, характеризує соціальний прогрес

Джерело: узагальнено авторами за [10–12] кореляції між незалежними змінними становив 0,858, уточнений коефіцієнт детермінації — 0,6144. Таблиця 2 містить результати регресійного аналізу.

Серед досліджуваних змінних статистично значущій вплив (на рівні 5%) на притік ПІІ чинять відтік ПІІ, а також торгівля товарами як % від ВВП. Значний позитивний вплив відтоку ПІІ можна пояснити тим, що країни, які активно інвестують за кордон, можуть бути більш інтегрованими у глобальний ринок капіталів, приваблюючи більше іноземних інвестицій. Торгівля товарами має значний негативний вплив, тому в країнах із високою часткою торгівлі у ВВП приплив ПІІ може бути нижчим, що може свідчити про конкуренцію на внутрішньому ринку або про домінування локальних виробників, які потенційно зменшують потребу або привабливість для іноземного капіталу.

Потенційно значущими (p = 0,13) можуть бути такі змінні, як ВВП на душу населення та рівень сприйняття корупції, при чому обидві чинять обернений вплив. Обернений вплив ВВП на душу населення може вказувати на те, що країни з високим рівнем добробуту не так активно залучують іноземні інвестиції, як країни з нижчим рівнем доходу. Це можна пояснити розвиненим внутрішнім ринком капіталу та меншими потребами у фінансуванні. Відповідно, інвестори можуть віддавати перевагу країнам з нижчим рівнем доходу, де витрати на виробництво є нижчими, а також можуть впроваджуватися політики для стимулювання залучення капіталу.

Зростання показника сприйняття корупції означає зменшення рівня корупції у країні. Наприклад, найвищим показником серед досліджуваних країн відрізняється Данія, індекс сприйняття корупції в якій становить 90 зі 100. Обернений вплив сприйняття корупції на притік ПІІ видається контрінтуїтивним, проте може мати економічні пояснення. Зокрема, неформальні механізми або менш жорстке регулювання дозволяють інвесторам отримати додаткові переваги в окремих країнах. Також можливим поясненням є те, що в країнах з високим рівнем корупції можуть домінувати галузі, привабливі для інвесторів.

Отримана регресійна модель дозволяє робити прогнози притоку ПІІ та має вигляд:

Приплив ПІІ **=** *54 585,3890 + 0,4511 * Відтік ПІІ — 0,5221 * ВВП на душу населення + + 143,3469 * Внутрішній кредит приватному сектору – 455,3958 * Торгівля товарами (% ВВП) + 4909,9486 * Державні витрати на освіту – 194,7330 * Інфляція, споживчі ціни – – 3532,5410 * Індекс загроз безпеці – 3378,0964 * * Політична стабільність + 56,4968 * Фіскальна свобода – 731,6680 * Сприйняття корупції + – 841,6683 * Інновації індекс – 6,748.1362 * LPI*

Окремо було проаналізовано вплив найбільш значущих (за результатами попереднього аналізу) змінних для України. До переліку незалежних змінних було включено: відтік ПІІ, ВВП на душу населення, торгівля товарами (% від ВВП), сприйняття корупції, державні витрати на освіту (табл. 3). Ці змінні мали найвищу статистичну значущість за результатами глобального аналізу, а отже можуть впливати і на притік ПІІ в Україну. Коефіцієнт кореляції для моделі становить 0,9301, уточнений коефіцієнт детермінації — 0,8297, що вказує на високу якість моделі.

Таблиця 2

Результати регресійного аналізу впливу досліджуваних показників на притік ПІІ

	Coefficients	Std Err	LCL	UCL	t Stat	p-value	H0 (5%)
Вільний член	54 585,39	58 949,80	-66 587,67	175 758,44	0,9260	0,3630	Accepted
Відтік ПІІ	0,4511	0,1829	0,0751	0,8271	2,466	0,0206	Rejected
ВВП на душу населення	-0,5221	0,3340	-1,2087	0,1645	-1,563	0,1301	Accepted
Внутрішній кредит приватному сектору	143,3469	193,7300	-254,8707	541,5646	0,7399	0,4660	Accepted
Торгівля товарами (% від ВВП)	-455,3958	205,9391	-878,7097	-32,0820	-2,2113	0,0360	Rejected
Державні витрати на освіту	4 909,9486	4 093,9610	-3 505,3087	13 325,2060	1,1993	0,2412	Accepted
Інфляція, споживчі ціни	-194,7330	815,1528	-1 870,3036	1 480,8376	-0,2389	0,8131	Accepted
Індекс загроз безпеці	-3 532,5410	4 939,1412	-13 685,0912	6 620,0092	-0,7152	0,4809	Accepted
Політична стабільність	-3 378,0964	9 268,1603	-22 429,0728	15 672,8799	-0,3645	0,7184	Accepted
Фінансова свобода	56,4968	184,2232	-322,1794	435,1731	0,3067	0,7615	Accepted
Сприйняття корупції	-731,6680	472,2455	-1 702,3826	239,0466	-1,5493	0,1334	Accepted
Індекс інновацій	841,6683	911,9069	-1 032,7832	2 716,1199	0,9230	0,3645	Accepted
Оцінка LPI	-6 748,1362	17 682,5479	-43 095,1339	29 598,8615	-0,3816	0,7058	Accepted

Джерело: обчислено авторами за даними [10–12]

Таблиця 3

Результати регресійного аналізу впливу досліджуваних показників на притік ПІІ в Україну за 1998–2023 рр.

	Coefficients	Std Err	LCL	UCL	t Stat	p-value	H0 (5%)
Вільний член	-2408,3529	3299,5590	-9314,4093	4497,7036	-0,7299	0,4744	Accepted
Відтік ПІІ	4,9077	1,3500	2,0822	7,7333	3,6354	0,0018	Rejected
ВВП на душу населення	1,2615	0,4868	0,2427	2,2803	2,5915	0,0179	Rejected
Торгівля товарами (% ВВП)	3,9945	21,7088	-41,4426	49,4316	0,1840	0,8560	Accepted
Державні витрати на освіту, (% ВВП)	1267,6581	401,1377	428,0672	2107,2489	3,1602	0,0052	Rejected
Сприйняття корупції	-189,7838	96,3677	-391,4838	11,9162	-1,9694	0,0637	Accepted

Джерело: обчислено авторами за даними [11]

В Україні на притік ПІІ статистично значущо та прямо впливають відтік ПІІ, ВВП на душу населення та державні витрати на освіту. Відтік ПІІ, як і за результатами глобального аналізу, може вказувати на підвищення інтеграції у глобальний ринок, що сприяє залученню інвестицій. Вплив ВВП на душу населення для України є позитивним, на відміну від результатів глобального аналізу, а отже зростання добробуту в країні може супроводжуватися покращенням інвестиційного клімату. Державні витрати на освіту, які показали суттєво менший вплив на притік ПІІ у глобальному аналізі, можуть бути значущими для України, покращуючи якість людського капіталу та підвищуючи зацікавленість інвесторів. На межі значущості (p = 0,0673) знаходяться і показник сприйняття корупції, який, як і у випадку з глобальним аналізом, має обернений вплив.

Отримана модель має вигляд:

*Приплив ПІІ = –2408,3529 + 4,9077 * Відтік ПІІ + + 1,2615 * ВВП на душу населення + 3,9945 * Торгівля товарами (% ВВП) + 1267,6581 * Державні витрати на освіту, загальні (% ВВП) – – 189,7838 * Сприйняття корупції*

Висновки та перспективи подальших досліджень. Результати проведеного дослідження дозволили визначити ключові глобальні інвестиційні тренди, а також основні детермінанти притоку ПІІ на глобальному та національному рівнях. За результатами двох етапів регресійного аналізу для України можна винести декілька ключових рекомендацій, що окреслюють ключові напрями покращення інвестиційної політики:

- підтримка іноземних інвестицій і стимулювання активної участі національних інвесторів на глобальних ринках: збільшення інвестицій за кордон може підвищити зовнішньоекономічну активність та довіру до країни як інвестиційного партнера;
- попри виявлений обернений вплив сприйняття корупції на притік ПІІ, варто впроваджувати заходи зі зниження рівня корупції і створення прозорих механізмів управління, що дозволить створити більш стабільне та безпечне інвестиційне середовище. Довгострокова стабільність економічного середовища привертатиме інвесторів, які цінують чесні та передбачувані умови ведення справ;
- державні витрати на освіту є значущими для України, що свідчить про важливість покращення знань та навичок людського капіталу для залучення нових інвестицій, адже висококваліфіковані кадри сприяють ефективності й інноваційності бізнесу.

Подальші дослідження можуть передбачати розширення вибірки досліджуваних змінних для України, що дозволить отримати додаткові інсайти та запропонувати напрями підвищення інвестиційної привабливості країни.

Література

1. Бєлін В.С. Вплив змін у глобальних інвестиційних потоках на стабільність українського фінансового ринку. *Актуальні питання економічних наук*. 2024. № 5. https://doi.org/10.5281/zenodo.14231243.

2. Герасименко Т.В. Інноваційна динаміка прямих іноземних інвестицій. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка.* 2023. № 18. С. 9–16. https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.18.1.

3. Петкова Л., Лещенко М., Сахно Т. Інвестиційні рішення міжнародних корпорацій в умовах глобальних викликів. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки.* 2025. Т. 338. № 1. С. 215–220. https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-338-32.

4. Alekneviciene V., Huzenko I.Y., Solianyk L.H. Global trends in foreign investment and their role in the post-war reconstruction of Ukraine's economy. *Economic Bulletin of the National Mining University scientific journal*. 2022. No. 1 (77). P. 77–89. https://doi.org/10.33271/ebdut/77.077.

5. Nugent J.B., Lu J. China's outward foreign direct investment in the Belt and Road Initiative: What are the motives for Chinese firms to invest?. *China Economic Review*. 2021. Vol. 68. Article 101628. https://doi.org/10.1016/j.chieco.2021.101628..

6. Chipalkatti N., Le Q.V., Rishi M. Sustainability and society: do environmental, social, and governance factors matter for foreign direct investment? *Energies*. 2021. Vol. 14. No. 19. Article 6039. https://doi.org/10.3390/en14196039.

7. Banday U.J., Murugan S., Maryam J. Foreign direct investment, trade openness and economic growth in BRICS countries: evidences from panel data. *Transnational Corporations Review*. 2021. Vol. 13. No. 2. P. 211–221. https://doi.org/10.1080/19186444.2020.1851162.

8. Do financial development, foreign direct investment, and economic growth enhance industrial development? Fresh evidence from Sub-Sahara African countries / M. Appiah et al. *Portuguese Economic Journal*. 2023. Vol. 22. No. 2. P. 203–227. https://doi.org/10.1007/s10258-022-00207-0.

9. Global FDI estimated 8% down in 2024. Global Investment Trends Monitor. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/diaeiainf2025d1_en.pdf (дата звернення: 25.03.2025).

10. Indicators. *The Global Economy*. URL: https://www.theglobaleconomy.com/indicators_list.php (дата звернення: 25.03.2025).

11. Indicators. *The World Bank*. URL: https://data.worldbank.org/indicator (дата звернення: 25.03.2025).

12. World investment report 2024. UNCTAD. URL: https://unctad.org/publication/world-investment-report-2024 (дата звернення: 25.03.2025).

References

1. Bielin, V.S. (2024). Vplyv zmin u hlobalnykh investytsiinykh potokakh na stabilnist ukrainskoho finansovoho rynku [The impact of changes in global investment flows on the stability of the Ukrainian financial market]. *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk*, no. 5. https://doi.org/10.5281/zenodo.14231243 [in Ukrainian].

2. Herasymenko, T.V. (2023). Innovatsiina dynamika priamykh inozemnykh investytsii [Innovative dynamics of foreign direct investment]. *Tavriiskyi naukovyi visnyk. Seriia: Ekonomika*, no. 18, pp. 9–16. https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.18.1 [in Ukrainian].

3. Petkova, L., Leshchenko, M., Sakhno, T. (2025). Investytsiini rishennia mizhnarodnykh korporatsii v umovakh hlobalnykh vyklykiv [Investment decisions of international corporations in the face of global challenges]. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences*, vol. 338, no. 1, pp. 215–220. https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-338-32 [in Ukrainian].

4. Alekneviciene V., Huzenko I.Y., Solianyk L.H. (2022). Global trends in foreign investment and their role in the post-war reconstruction of Ukraine's economy. *Economic Bulletin of the National Mining University scientific journal*, vol. 77, no. 1, pp. 77–89. https://doi.org/10.33271/ebdut/77.077.

5. Nugent J.B., Lu J. (2021). China's outward foreign direct investment in the Belt and Road Initiative: What are the motives for Chinese firms to invest?. *China Economic Review*, vol. 68, article 101628. https://doi.org/10.1016/j.chieco.2021.101628.

6. Chipalkatti N., Le Q.V., Rishi M. (2021). Sustainability and society: do environmental, social, and governance factors matter for foreign direct investment?. *Energies*, vol. 14, no. 19, article 6039. https://doi.org/10.3390/en14196039.

7. Banday U.J., Murugan S., Maryam J. (2021). Foreign direct investment, trade openness and economic growth in BRICS countries: evidences from panel data. *Transnational Corporations Review*, vol. 13, no. 2, pp. 211–221. https://doi.org/10.1080/19186444.2020.1851162.

8. Appiah M., Gyamfi B.A., Adebayo T.S., Bekun F.V. (2023). Do financial development, foreign direct investment, and economic growth enhance industrial development? Fresh evidence from Sub-Sahara African countries. *Portuguese Economic Journal*, vol. 22, no. 2, pp. 203–227. https://doi.org/10.1007/s10258-022-00207-0.

9. Global Investment Trends Monitor. (2025). *Global FDI estimated 8% down in 2024*. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/diaeiainf2025d1_en.pdf.

10. The Global Economy. (2025). *Indicators*. URL: https://www.theglobaleconomy.com/indicators_list.php.

11. The World Bank. (2025). *Indicators*. URL: https://data.worldbank.org/indicator.

12. UNCTAD. (2024). *World investment report 2024*. URL: https://unctad.org/publication/world-investment-report-2024.